

»Eg hevði ongantið skonkt tí ein tanka, at eg skuldi stilla upp á kommunustýrisval. Men tá ið Javnaðarflokkurin skuldi stilla upp til kommunustýrisvalið á Tvøroyri í 1976, varð eg spurdur um eg vildi vera á listanum«

Dánjal av Rana

– Eg minnst at alt hjá Mortensensmonnunum varð selt á uppboði, krambúðirnar vórðu tømдар og jørðin fór sama veg. Og eg minnst, at vit stóðu og eygleiddu fólk, sum komu oman ígjøgnum hagan úr Fámjin, á veg á uppboðssølu, og bygdargøtan hjá teimum, sum komu úr Hvalba og Sandvík, gekk beint ígjøgnum túnið hjá okkum. Eisini brøður Dánjals lógu framvið eftir at keypa jørð, og soleiðis kom fitt av jørð í húsið.

Hann minnst eisini prátið heima við hús, har pápin var eldhugaður javnaðarmaður.

– Niðurstøðan í prátinum var, at nú skuldu tað vera nýggjar tíðir, har fólk ið skuldi sjálvt skuldi fáa ognarrættin til framleiðslutólini.

Í hesari hugsjónini vóru virki stovnað og skip útvegað. Men so kom kríggið, og tað broytti rættliga nógv. Tær ringu tíðirnar í tríatiárunum vóru av, og nógv tjentu rættliga fitt av pengum undir krígnum.

Dánjal av Rana sigur, at heima hjá teimum vóru tey ikki ringast fyri, tí pápin var smiðjur og hevði arbeiðið ein stóran part av tíðini. Men tey vóru 10 systkin, so húsið var tungt kortini.

Hann ivast ikki í, at alt hetta hevur gjørt sítt til at kynda uppundir sosialistisku hugsjónina, hann hevur havt alt lívið.

Hann varð eisini vaktur, av tí, hann hevði hoyrt um stríðið hjá fakkfeløgnum fyri kontantinum.

Fyrr fingi arbeiðsfólk ikki lónina rindaða í pengum, men máttu keypa vørur fyri hana frá keypmanninum. Men so fóru fakkfeløgini at krevja lónina rindaða í reiðum pengum fyri ikki at vera stavnsbundin av keypmanninum.

Tað var eitt ótrúliga hart stríð, har arbeiðsgevarar ongan spardi fyri at forða fyri, at fakkfeløgini fingi sín vilja. Menn vóru settir á svartalista og fingi ikki arbeiði nakrastaðni, so nógvastaðni var hungur og hall. Men fakkfeløgini góvust ikki og fingi at enda sín vilja.

Men fyri at tryggja, at fólk ið fekk løn í pengum, skuldi arbeiðsgevarin rinda fakkfelagnum allar lónirnar, og so skipaði fakkfeløgini eina løngjaldsstovu, har hvør sær kom eftir sínari løn.

Sostatt setti Arbeðsmannafelagið, Fylking, løngjaldsstovu á stovn á Tvøroyri í 1934 og hon varð ikki niðurløgd fyrrenn í 1997. Tá var tíðin farin frá teimum, tí tá høvdu vit fingi kelduskatt og øll løn skuldu rindast ígjøgnum ein peningastovn.

Dánjal av Rana sigur, at hann var rættliga ungur, tá ið hann fór at ganga á fund hjá Javnaðarflokkinum, og tað var heilt skjótt, at Petur Mohr Dam skeyt hann upp til nevndarlim í felagnum. Og úrslitið varð, at hann varð valdur, sigur Dánjal av Rana.

Umframt at vera politisk virkin, hevur Dánjal av Rana eisini verið virkin í fakkfelagsrørsluni. Í 1970 varð hann valdur til nevndarlim í arbeðsmannafelagnum, Fylking og síðani fekk hann litið upp í hendurnar at stjórna løngjaldsstovuni hjá felagnum, eins og hann varð formaður í Fylking í fleiri ár, frá 1982 til 1997.

Nógvar atfinningar vóru ímóti tí, vit gjørdur á Tvøroyri, men tað er ongin ivi í míni sál um, at tað var tað einasta rætta, sigur brennandi sosialisturin, Dánjal av Rana, sum fyllir 90 týsdagin